

VERBODEN

Hè lekker, eindelijk even rust. Want je kinderen zitten aan de buis gekluisterd voor Fifi of SpongeBob. Critici beweren dat dit niet zo onschuldig is als het lijkt. In Frankrijk zijn tv-programma's gericht op kinderen onder de 3 zelfs verboden. Overdreven bemoeizucht of reden om zelf een streng kijkbuisregime te gaan instellen?

tv te kijken!

'GEWELDDADIGE BEELDEN VALLEN BUITEN DE BELEVINGSWERELD VAN JE KIND. HIJ VERLIEST INTERESSE EN GAAT GEWOON SPELEN'

Très dommage voor Franse baby's en dreumesen, maar sinds november is het over en uit met de kijkbuispret. De Franse audiovisuele raad is bang voor schadelijke gevolgen als taalachterstand, passiviteit en slaap- en concentratieproblemen. Menselijk contact zien ze als dé tv-ervanger die veel beter is voor de ontwikkeling. Tja, als je dit hoort, ga je je toch wel even achter de oren krabben. Er zal een kern van waarheid in zitten, want anders neemt een overheid toch niet zo'n rigoureuze beslissing? Volgens Bamber Delver van Stichting de Kinderconsument en Peter Nikken, woordvoerder Jeugd & Media bij het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), begeeft de Franse overheid zich hiermee op het terrein van de opvoeders. Bamber: "Als ze invloed willen uitoefenen op kijkgedrag van kinderen, moeten ze ouders voorlichting geven over eventuele schade, maar niet op hun stoel gaan zitten met een kijkverbod." Zo ziet lezerspanellid Tineke, moeder van Ruben (5), Lukas (4) en Tomas (2½) het ook. "Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor het kijkgedrag van hun kinderen. En natuurlijk; als je ze continu voor de televisie laat hangen, lijkt me dat een slechte zaak."

Kijken, kijken en koken

Hoewel wetenschappelijk onderzoek dit nooit heeft aangetoond, kunnen we zelf ook wel bedenken dat té veel televisie niet bevorderlijk is voor de ontwikkeling van jonge kinderen. En dus stellen we grenzen aan de kijktijd. Maar die is persoonlijk. Erica, moeder van Joost (5) en Chiel (3), heeft per dag de tv-tijd enigszins afgebakend. "Ze mogen 's ochtends voor school of crèche niet kijken, maar wel in de namiddag, als ik sta te koken. En op woensdagmiddag. Zelf mocht ik dat vroeger ook, met een zakje chips. Chipsmiddag, noemden we dat!" Kevin (6), Martijn (4) en Joost (3), de zonen van lezerspanellid Sanne, kijken weer wel voor

schooltijd. "Maar maximaal een half uur. En ook tijdens het koken, een uurtje." Annemarieke was er altijd wat makkelijker in. "Tot voor kort hadden we nauwelijks een beleid. Tv-momenten boden vooral veel rust. Voor Wouter (bijna 4) én voor ons. Maar soms zat hij ongemerkt uren voor de tv. Achteraf niet zo goed..." In weekenden of vakanties zijn de meeste ouders wat soepeler. Marijanne: "Mijn kinderen van 2 en 4 zijn rond half zeven wakker, ook in het weekend. Dan ga ik of gaat mijn man met ze naar beneden en zitten ze met hun boterham en melk zo'n anderhalf uur voor de televisie geboeid te kijken. En een van ons tweeën kan een beetje bijslapen." Bij Tineke zijn er weleens vakantiedagen waarop ze helemaal niet op de tijd letten. "Heerlijk, de hele dag in de pyjama voor de televisie. De kinderen mogen dan van ons kijken naar films en programma's waarvan ze weten dat wij ze geschikt vinden."

Kom mee naar buiten

Stichting KijkOnderzoek heeft vastgesteld dat kinderen boven de 6 maar liefst 186 minuten per dag - ruim drie uur dus - televisiekijken. Voor dreumesen wordt de dagelijkse dosis geschat op één à twee uur. Schadelijk? Dat is volgens Peter Nikken een groot woord. Hij geeft aan dat kinderen pas risico lopen als de ouders echt geen aandacht voor ze hebben en ze dus geen gezonde opvoeding krijgen. "Het is belangrijk om samen blokkentorens te bouwen, puzzels te maken en gewoon lekker te knuffelen." En hoe zit het dan met de angst dat veel tv-kijken ADHD tot gevolg kan hebben? Ook dat relatieveert hij. "Wat is veel? Volgens Amerikaanse deskundigen is dat meer dan twee uur per dag. Daar hebben ze de gevolgen van onderzocht bij 'buis kinderen' tot 3 jaar. Toen zij 7 waren, kwam bij hen meer ADHD voor dan bij hun leeftijdsgenootjes die als dreumes minder lang hadden gekeken. Maar dat hoeft nog niets te zeggen. Het is goed denkbaar dat ouders deze toen al drukke dreumesen voor ieders rust wat vaker voor de buis hebben gezet. En dan is tv dus niet de óorzaak van de later vastgestelde ADHD."

Dit zien we het liefst

Tv-programma's zijn oké als...

- ✓ er geen geweld in voorkomt (95%)
- ✓ je kind er iets van kan leren (92%)
- ✓ ze om te lachen zijn (87%)

De tv gaat aan voor...

Ouders:

- 1 Sesamstraat
- 2 Klokhuis
- 3 Dora / Diego
- 4 Z@ppelin
- 5 Nickelodeon / Jeugdjournaal

Kinderen:

- 1 Sesamstraat
- 2 Dora / Diego
- 3 Het huis Anubis
- 4 De wereld is mooi / Pokémon
- 5 Kindertijd

(Onder) 3 tot 7-jarigen. Bron: Intomart/GfK, 2007

Maar chronisch onderuitgezakte kindertjes op de bank voor de tv, hoe erg is dat? Bamber Delver ziet in dat passieve gehang wel een gevaar, dat je voorkomt door genoeg variatie. "Wissel tv-kijken af met andere activiteiten. Een beetje 'rommel' maken met speelgoed overal op de grond mag best. Dat zit tegenwoordig niet meer genoeg in ons systeem." Panellid Tineke, voormalig basisschoolleerkracht, zoekt die afwisseling vooral buitenshuis: "Ik wil dat ze na een school- of crèche-dag allemaal lekker buitenspelen. Minstens een half uur. Vaak wordt dat ongemerkt langer."

Enge beelden? Geen interesse

Naast de kijktijd is het natuurlijk ook belangrijk wát je kind kijkt. Maar volgens Peter Nikken maken agressieve beelden op de hele kleintjes nauwelijks indruk. "Oorlogsbeelden of nare vechtpartijen zeggen hen nog niets omdat die buiten hun belevingswereld vallen. Ze verliezen hun interesse en gaan gewoon spelen."

'KINDEREN LOPEN PAS RISICO ALS OUDERS ECHT GEEN AANDACHT VOOR ZE HEBBEN'

Ouders hoeven dus niet verschrikt het journaal weg te zappen als het Midden-Oosten explosief in beeld komt." Dat interesseverlies herkent Erica bij Chiel (3). "Als hij samen met Joost (5) naar een Disneyfilm met 'heftige' scènes kijkt, is ie stukken minder geïnteresseerd dan bij Bob de Bouwer."

Zijn de kinderen dreumes-af, dan wordt het een ander verhaal. Ze zijn weliswaar oud genoeg om een verhaallijn te volgen, maar kunnen nog geen onderscheid maken tussen 'echt' en fantasie. En dan kan televisie hun werkelijkheid beïnvloeden. Dat merkte Annemarieke pas toen ze vragen kreeg van Wouters crèche: "Welke programma's kijkt hij zoal? >

Want hij stoet en 'vecht', en dat vinden de andere kinderen eng." Ze ging vaker met haar zoon meekijken. "Toen bleek dat vooral het filmlabel 'alle leeftijden' vaak niet klopte! Shrek bijvoorbeeld vermijden we sindsdien." Als Sannes drie zoons samen kijken, kiest ze ook het liefst voor dvd's die ze kent, of zenders als Nick Jr. "Dan weet ik tenminste zeker dat de jongsten geen geweldadige tekenfilms zien." Maar met meer kinderen is het toch lastig kiezen, vindt Marijanne. "Eigenlijk is Tom (2) tevreden met Kabouter Plop of Piet Piraat, maar zijn broer van bijna 5 heeft die tijd gehad. Een compromis vinden we - soms! - in Pipo de Clown of Dora."

Dit is een eend, dat een krop sla

Heeft tv-kijken ook voordelen? Met andere woorden: wat mist *le bébé en France?* "Plezier," zegt Bamber Delver. "Geschikte programma's als Dora, Sesamstraat en Het Zandkasteel laten kinderen lachen, zetten ze in hun eigen

fantasiewereld en laten ze kennismaken met waarden als vriendschap." Bovendien blijkt de woordenschat toe te nemen: dit is een eend en dat een krop sla. Er is dus geen sprake van de taalachterstand die de Fransen vreesden. De positieve invloed neemt toe als ouders actief meekijken en -praten. Ook leert het kind mama's lachmomenten te interpreteren: 'dit is dus grappig'. Peter Nikken ziet een voordeel in het aanbieden van televisie op peuterspeelzalen. "Na het bekijken van Het Zandkasteel in groepsverband, kun je het bijbehorende thema samen behandelen, bijvoorbeeld winter. Met de beschikbare leermethodes steken ze daar veel van op." Zijn kinderen ouder, dan kan tv nieuwe interesses stimuleren. Zo zag Tineke deze zomer dat haar oudste zoon Ruben (5) veel naar de Tour de France en de Olympische Spelen keek. "Hij kende steeds meer landen en hun vlaggen. Bovendien gaf hij me om de paar minuten de stand van zaken door. Precies zijn vader!"

De moraal van dit verhaal...

Gezien de beperkte potentiële gevaren en de voordelen, lijkt het Franse verbod wat radicaal. Maar strikte(re) kijkadviezen zouden handig zijn. Alleen variëren die binnen deskundig Nederland van 'een kwartiertje tot half uurtje per dag' tot: 'blijf onder de twee uur'. Buiten Nederland is men strenger. Neem hét tv-land bij uitstek: Amerika. De *American Academy of Pediatrics* adviseert om kinderen onder de 2 niet voor de tv te zetten. Maar of het helpt... Uit een steekproef in 2007 onder 1000 Amerikaanse gezinnen bleek dat 90 procent van de kinderen van 24 maanden elke dag tv-kijkt...

Tja, wat moeten wij dan wél? Een gezonde mix, dat is de moraal van dit tv-verhaal. Wissel Barnyard af met een blokkentoren. En houd rekening met de aandachtsboog van je kind. Als hij afhaakt en met speelgoed gaat spelen, kun je het kastje beter uitzetten. Zo hoeft je niet bang te zijn voor hyperactieve of juist passieve kids met een taalachterstand. Integendeel zelfs... ■

WEL of GEEN peutertelevisie

Direct na het Franse verbod op peutertv staken ook Nederlandse deskundigen de koppen bij elkaar om te discussiëren over dit heikele punt. Conclusie: de meningen verschillen nogal.

GEEN peutertv, want: kinderen worden geestelijk 'lui'

Deskundigen - met name die uit de antroposofische hoek - zijn het met het verbod eens. Want, zo zeggen ze: peuterprogramma's voegen niets toe aan de ontwikkeling van kinderen. De beste manier om te leren is door je kind zijn zintuigen te laten gebruiken en zo zelf de wereld te ontdekken. Dat heeft bij kinderen een directe invloed op hun zenuwstelsel, dat zich nog volop aan het ontwikkelen is, stelt neuroloog Peter van Domburg. Worden die bij kinderen verkeerd (lees: eenzijdig) geprikkeld, dan kan dat zelfs een storing geven in hun ontwikkeling, bijvoorbeeld in de motoriek. Kinderen die

te veel tv-kijken zouden onhandiger zijn, maar ook minder sociaal. Want televisie daagt kinderen - vanwege het eenrichtingsverkeer - niet uit om te reageren en dus bestaat de kans dat ze 'geestelijk lui' worden.

WEL peutertv, want: tv is een bron van fantasie

Tegenstanders van peutertv gaan te veel uit van een doemscenario. In Nederland zitten de meeste kinderen hooguit een uurtje per dag voor de tv, dus waar hebben we het over? Dat vinden de voorstanders. En ook al zou tv geen educatieve functie hebben, wat is er dan erg aan dat je kind na school een half uurtje onderuitgezakt op de bank zit? Ze leren op school toch al genoeg? Hoogleraar Pedagogiek Louis Tavecchio, zelf betrokken bij peuterprogramma's, zegt zelfs dat tv bij peuters een positief effect kan hebben. Wel is het dan beter als er ouders of leidsters zijn

om achteraf samen over de programma's na te praten of de situatie met speelgoed na te spelen. Dan is tv juist een bron van fantasie! Het kan kinderen ook helpen te leren tellen of woordjes te oefenen. Het moet wel gedoseerd gebeuren, denk dan aan twee of drie keer een half uur per dag.

Tv-kijken? Niet snoepen

Misschien overbodig om te vermelden, maar we doen het toch: tv-kijken is niet bevorderlijk voor een sportief lijf. Niet alleen is het zo dat je voor de beeldbuis gedachtelozer - en dus meer - in je mond stopt dan aan tafel. Ook went je kind als echt gewoontedier snel aan de combi van eten en tv. Als je hem elke middag een zakje chips aanbiedt terwijl hij naar zijn favoriete programma kijkt, gaat hij die koppeling maken. Geef je hem dan een keer geen chips, dan zit hij de volgende keer geheid watertandend voor de buis.

Praat mee over dit onderwerp op www.grotergroeien.nl